

Súd: Okresný súd Bratislava I
Spisová značka: 7C/60/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 1116225416
Dátum vydania rozhodnutia: 16. 02. 2018
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Eva Kresl
ECLI: ECLI:SK:OSBA1:2018:1116225416.2

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Okresný súd Bratislava I, sudkyňou JUDr. Evou Kresl, v spore žalobcu: T. X., B.. XX.XX.XXXX, O. X. P. C. XXX, XXX XX W., zastúpeného: JUDr. Lubomír Müller, euroadvokát, Symfonická 1496/9, Praha, Česká republika, proti žalovanému: Slovenská republika - Ministerstvo spravodlivosti Slovenskej republiky, Župné námestie 13, 813 11 Bratislava, o odškodnenie vo výške 719,33 eur, takto

rozhodol:

Súd žalobu zamieťa.

Žalovaný nemá nárok na náhradu trov konania.

odôvodnenie:

1. Žalobca sa žalobou zo dňa 28.11.2016, doručenou Okresnému súdu Bratislava I dňa 06.12.2016, domáhal od žalovaného zaplata sumy 719,33 eur ako aj náhrady trov konania titulom odškodnenia podľa zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 119/1990 Zb.“).

2. Žalobu odôvodnil tým, že bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96 uznaný za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v tom čase a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov nepodmienečne v I. NVS. Uvedený trest vykonal od 27.08.1996 do 15.05.1997. Následne bola uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015-37 podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii. Žalobca dňa 09.02.2016 požiadal žalovaného o odškodnenie vzhľadom k súdom vyslovenej účasti žalobcu na rehabilitácii. Žalovaný žalobcovi dňa 05.08.2016 odškodnenie odmietol priznať, s tým, že nie je daný právny titul pre priznanie odškodnenia, pretože žalobca bol väznený od 27.08.1996 do 15.05.1997, t. j. v období po 01.01.1990. Ak bol žalobca podľa zákona č. 119/1990 Zb. rehabilitovaný, tak má nárok na odškodnenie podľa toho istého zákona. Ustanovenie § 33 ods. 2 citovaného zákona sa použije obdobne na rehabilitáciu a odškodnenie. Žalobca má nárok na odškodnenie a požaduje paušálnu náhradu ušlého zisku za obdobie nezákonného väznenia od 27.08.1996 do 15.05.1997, t. j. za dobu 8 mesiacov a 20 dní. Podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. je náhrada 83,- eur za mesiac, za dobu väznenia žalobcu ide teda o sumu 719,33 eur (83x8 + 83:30x20). Žalobcovi mala byť uvedená suma vyplatená najneskôr do 09.08.2016, t. j. do šiestich mesiacov po podaní žiadosti. Žalobca preto požaduje od žalovaného zaplata sumy 719,33 eur spolu s úrokom z omeškania vo výške 5,05% ročne od 10.08.2016 do zaplata a náhradu trov konania.

3. Žalovaný v písomnom vyjadrení k žalobe zo dňa 10.04.2017, doručenom súdu dňa 11.04.2017 uviedol, že žalobca si uplatnil nárok na náhradu straty na zárobku podľa § 23 ods. 1 písm. a) zákona

č. 119/1990 Zb. a preto žiadna iná právna kvalifikácia nie je možná, nemožno teda žalobcovi v konaní priznať iný nárok ako nárok podľa zákona č. 119/1990 Zb. rešpektujúc zásadu dispozitívnosti konania. Poukázal na ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., podľa ktorého sa ustanovenia tohto zákona použijú obdobne na rehabilitáciu a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a 4 v období od 25.02.1948 do 01.01.1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa prv platných predpisov. Podľa názoru žalovaného nemožno analógiu podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. použiť pri priznaní odškodnenia a nakladaní s prostriedkami štátneho rozpočtu zo strany žalovaného. K rozhodnutiu Ústavného súdu SR zo dňa 13.03.2014 č.k. IV. ÚS 161/2014-11 v prípade N. P., na ktorý poukázal žalobca v žalobe, uviedol, že vzhľadom na skutkovo odlišné okolnosti v tam prejednávanom prípade nie je možné na uvedené rozhodnutie prihliadať v tomto konaní, pretože Ústavný súd SR vo svojom rozhodnutí poukazoval na účel zákona č. 119/1990 Zb., ktorým bolo poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime v období od 25.02.1948 do 01.01.1990 odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré boli v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti, nakoľko vtedajší právny poriadok odopretie výkonu vojenskej služby z dôvodov svedomia alebo náboženského presvedčenia neupravoval, pričom v prípade N. P. išlo právo o odsúdenie za trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci podľa § 265 ods. 1 Trestného zákona č. 86/1950 Zb., a to rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 2T/202/59 zo dňa 22.12.1959. V prípade žalobcu však ide o odsúdenie rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96. Právny poriadok SR platný v rozhodnom období, t. j. v roku 1996, však možnosť odoprieť výkon vojenskej služby pripúšťal, a to konkrétne zákon č. 18/1992 Zb. o civilnej službe, kde v § 1 ods. 1 citovaného zákona bolo ustanovené, že civilnou službou je služba, ktorú je občan podliehajúci služobnej povinnosti povinný podľa tohto zákona vykonať, ak z dôvodu svedomia alebo náboženského vyznania odmieta vykonať vojenskú základnú (náhradnú) službu alebo vojenské cvičenia. Žalobca však túto zákonnú možnosť odoprieť vojenskú službu nevyužil, hoci mu to zákon umožňoval. Ak aj uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015 bola per analogiam vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., nezakladá to automaticky žalobcov nárok na odškodnenie podľa tohto zákona, pretože odškodnenie je spojené s odsudzujúcimi rozhodnutiami vydanými v konkrétnom období, avšak odsudzujúce rozhodnutie žalobcu nebolo vydané v rozhodnom období. Vzhľadom na časové hľadisko vydania odsudzujúceho rozsudku s odkazom na účel zákona nie sú splnené podmienky pre priznanie odškodnenia žalobcu. Pri vyplatení odškodnenia ustanoveného osobitnými predpismi nemožno postupovať podľa akejkoľvek analógie, pretože by to bolo v rozpore so zákonom a zakladalo by to porušenie rozpočtovej disciplíny. Ďalej uviedol, že žalobca si nárok na odškodnenie uplatnil výlučne podľa zákona č. 119/1990 Zb. a žalovaný ju predbežne prerokoval výlučne v intenciách tohto zákona, o čom žalobcu vyrozumel oznámením zo dňa 05.08.2016. Ak by žalobca chcel uplatniť svoj nárok v tomto konaní teraz podľa zákona č. 58/1969 Zb., zdôrazňuje, že by išlo o predčasne podanú žalobu, pretože v takom prípade doposiaľ nedošlo k prerokovaniu nároku žalobcu na náhradu škody. Žalovaný spochybnil existenciu nezákonného rozhodnutia, pretože za zrušujúce rozhodnutie nemožno považovať deklaratórne uznesenie o účasti žalobcu na súdnej rehabilitácii per analogiam. Podľa jeho názoru žalobca nepreukázal ani vznik majetkovej škody, žaloba neobsahuje ani len tvrdenie, že žalobcovi akákoľvek majetková škoda vznikla, ani označenie skutočností a okolností preukazujúcich vznik majetkovej škody a ani návrh na dokazovanie, ktoré by mohlo viesť k záveru o vzniku škody. Žalobca požaduje namiesto toho paušálne odškodnenie podľa § 23 zákona č. 119/1990 Zb, resp. pripúšťa aj iné vhodné spôsoby výpočtu, ktoré však nekonkretizoval. Je však povinnosťou žalobcu preukázať, že mu nejaké právo patrí. Žalovaný vzniesol námietku premlčania, ak by sa nárok žalobcu posudzoval podľa zákona č. 58/1969 Zb., pretože podľa § 22 ods. 2 tohto zákona sa právo premlčí za desať rokov odo dňa, keď poškodenému bolo oznámené nezákonné rozhodnutie, ktorým bola spôsobená škoda a keďže žalobcovi bol odsudzujúci rozsudok doručený v roku 1996, je nepochybné, že lehota na uplatnenie nárokov vyplývajúcich z tohto rozhodnutia uplynula najneskôr v roku 2006. K uplatneným úrokom z omeškania uviedol, že ich výška je vypočítaná nesprávne, pretože podľa § 3 nariadenia vlády SR č. 20/2013 Z.z., ktoré nadobudlo účinnosť dňa 01.01.2015, je výška úrokov z omeškania o päť percentuálnych bodov vyššia ako základná úroková sadzba ECB platná k prvému dňu omeškania a keďže základná úroková sadzba ECB bola na obdobie od 16.03.2016 až doposiaľ vo výške 0%, výška úroku z omeškania v rozhodnom období je 5% z dlžnej sumy. Žalobu považoval žalovaný za nedôvodnú v celom rozsahu a žiadal ju zamietnuť.

4. Žalobca vo svojom vyjadrení k vyjadreniu žalovaného doručenom súdu dňa 05.05.2017 uviedol, že ak bola uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015 vyslovená účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii per analogiam podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., potom má podľa tohto zákona nárok aj na odškodnenie. Aplikácia zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe nie je predmetom tohto konania, podstatné je, že žalobca bol odsúdený a jeho odsúdenie bolo rehabilitované podľa zákona č. 119/1990 Zb. K posúdeniu nároku žalobcu podľa zákona č. 58/1969 Zb. uviedol, že nie je povinnosťou žiadateľa o odškodnenie správne kvalifikovať právny predpis, podľa ktorého odškodnenie žiada. Žalobca však svoj nárok na odškodnenie uplatňuje na základe zákona č. 119/1990 Zb. Žalobca nie je povinný preukázať vznik škody, je povinný preukázať len dobu väznenia a rozhodnutie o súdnej rehabilitácii, pretože § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb. stanovuje paušálnu náhradu za ušlý zárobok v období väznenia. S výpočtom úroku z omeškania vo výške 5%, tak, ako uviedol žalovaný vo svojom vyjadrení, žalobca súhlasil.

5. Podľa § 470 ods. 1 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení účinnom od 01.07.2016 (ďalej len „CSP“), ak nie je ustanovené inak, platí tento zákon aj na konania začaté pred dňom nadobudnutia jeho účinnosti.

6. Podľa § 470 ods. 2 veta prvá CSP, právne účinky úkonov, ktoré v konaní nastali pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona, zostávajú zachované.

7. Podľa § 297 CSP súd na prejednanie sporu nariadi pojednávanie.

8. Súd vo veci nariadil pojednávanie, na ktorom právny zástupca žalobcu uviedol, že žalobca bol v roku 1996 odsúdený, pretože z dôvodu svojho svedomia, náboženského vyznania odoprel vykonať základnú vojenskú službu. Podľa rozsudku ESLP zo dňa 07.07.2011 vo veci X. proti H. je perzekúcia osôb kvôli odopretiu vykonať základnú vojenskú službu z náboženských dôvodov porušením práva na slobodu svedomia podľa čl. 9 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd. K aplikácii tohto rozsudku v pomeroch SR sa vyjadril ÚS SR v Rozhodnutí z 13.03.2014 č.k. IV. ÚS 161/2014-11, v ktorom uviedol, že tieto veci musia byť napravené a to zákonom č. 119/1990. Uznesením OS BA I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015-37 bola vyslovená účasť žalobcu na rehabilitácii podľa § 33 ods. 2 per analogiam. Žalobca bol uznaný za vážna svedomia v SR. Zákon 119/1990 Z.z. sa síce vzťahuje na obdobie od 25.02.1948 do 01.01.1990, avšak keďže Ústavný súd SR vyslovil, že v týchto prípadoch je nutné postupovať podľa zákona č. 119/1990 Zb., musel Okresný súd Bratislava I vysloviť účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii per analogiam. Podľa jeho názoru sa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. vzťahuje nie len na rehabilitáciu, ale výslovne aj na odškodnenie. Ak žalobca bol per analogiam rehabilitovaný, má byť podľa tohto zákona i per analogiam odškodnený. Nárok si žalobca uplatnil podľa § 23 ods. 1 písm. a) ako paušálnu náhradu ušlého zárobku za obdobie nezákonného väznenia. Vyjadrenia žalovaného, že podľa zákona č. 18/1992 Zb. žalobca mohol odoprieť výkon vojenskej služby, považoval za celkom mimo tejto žaloby, pretože predmetom žaloby nie je aplikácia zákona č. 18/1992 Zb.. Žalobca si nárok na ušlý zárobok riadne uplatnil v predbežnom prerokovaní nároku, ale žalovaný jeho nárok odmietol a so žalobcom zaobchádza, ako by odsudzujúci rozsudok bol stále platný a k žiadnej rehabilitácii neprišlo. Žalobca preukázal dobu väznenia a aj svoju účasť na súdnej rehabilitácii a nič ďalšie preukazovať nemusí, pretože § 23 ods. 1 písm. a) stanovuje paušálnu náhradu. Poukázal aj na článok 36 odsek 1 a 3 Listiny základných práv a slobôd, článok 5 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd a článok 46 odsek 1 a 3 Ústavy SR, podľa ktorých žalobcovi patrí odškodnenie.

9. Poverený zástupca žalovaného v konaní pred súdom uviedol, že cieľom zákona č. 119/1990 Zb. bolo zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti, rešpektujúcej demokratické práva a slobody zaručené Ústavou a vymedzené v Medzinárodných právnych normách a dokumentoch, zákon označoval za trestné. Podľa názoru žalovaného rozhodnutie Vojenského obvodného súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín z 31.07.1996 nezakladá právo žalobcu na odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb., pretože odškodnenie je jednoznačne spojené s odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré boli vydané v rozhodnom období, t.j. od 25.02.1948 do 01.01.1990. Žalobca bol však odsúdený v roku 1996. Vzhľadom na časové hľadisko vydania odsudzujúcich rozsudkov a vzhľadom na účel zákona č. 119/1990 Zb. nie sú splnené všetky podmienky pre odškodnenie. K rozhodnutiu ESLP zo dňa 07.07.2011 vo veci X. proti H. uviedol, že tento nemožno aplikovať na daný prípad práve z dôvodu, že v čase odsúdenia žalobcu v roku 1996 zákon č. 18/1992 Zb. umožňoval u nás odopretie výkonu vojenskej služby z dôvodu

svedomia alebo náboženského presvedčenia, čím nemohlo dôjsť porušeniu čl. 9 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd, na rozdiel od H. Z., kde v konaní vo veci žalobcu vo veci X. takáto právna norma neexistovala. Taktiež rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 13.03.2014 vo veci sťažovateľa N. P. nemožno aplikovať na prípad žalobcu, pretože tam sa namietalo porušenie práv v súvislosti s odsúdením pre trestný čin nenastúpenia služby brannej moci rozsudkom z 22.12.1959, teda tam išlo o rozsudok vydaný v rozhodnom období. Žalobca mal možnosť využiť odopretie vojenskej služby, zakotvenú v § 1 a 2 zákona č. 18/1992 Zb., čo však nevyužil, preto nemohlo prísť k porušeniu článku 9 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd. Žalovaný je povinný postupovať len v medziach zákona. Akýkoľvek iný postup nad rámec zákona by bol konaním, ktoré by sa posudzovalo v rozpore s predpismi o rozpočtovej disciplíne, ktoré by bolo spojené so sankciami pre príslušný orgán. Zákon č. 119/1990 Zb. ako aj ostatné reštitučné predpisy mali za cieľ odškodniť osoby, u ktorých došlo ku krivde v rokoch politickej neslobody, a to je základ pre priznanie odškodnenia, že posudzujúci orgán je viazaný lehotou rozhodného obdobia. Súd musí pri posudzovaní nároku na odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. osobitne skúmať, či sú splnené podmienky pre poskytnutie odškodnenia, čo vzhľadom na časové hľadisko vydania odsudzujúceho rozsudku nemožno skonštatovať. Žalobu považoval za nedôvodnú a žiadal ju zamietnuť.

10. Podľa § 219 ods. 1 CSP, rozsudok súd vyhlasuje vždy verejne a v mene Slovenskej republiky. Pritom uvedie výrok rozsudku spolu s odôvodnením a poučením o odvolaní a o možnosti exekúcie.

11. Súd rozhodol na základe predložených listinných dôkazov, najmä žaloby, rozsudku Vojenského obvodového súdu Bratislava sp. zn. 3T/110/96, rozsudku Vyššieho vojenského súdu Trenčín sp. zn. 2To/133/96, uznesenia OS BA I č.k. 3Nt/13/2015-37, potvrdenia o výkone trestu odňatia slobody zo 07.01.2016, žiadosti o odškodnenie zo dňa 09.02.2016, stanoviska žalovanej o predbežnom prerokovaní nároku č. 39206/2016-1421/3/Mi, ako aj písomných a ústnych vyjadrení právneho zástupcu žalobcu a povereného zástupcu žalovaného; z ktorých zistil nasledovný skutkový a právny stav:

12. Žalobca bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96 uznaný za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v tom čase a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov nepodmienečne so zaradením na výkon trestu do I. NVS. Trest žalobca vykonal od 27.08.1996 do 15.05.1997, čo potvrdzuje list z Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo 07.01.2016. Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015-37 súd podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii vyslovil účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii. Keďže žalobcovi bola súdom vyslovená účasť na súdnej rehabilitácii, žalobca dňa 09.02.2016 požiadal žalovaného o odškodnenie, pričom požadoval paušálnu náhradu ušlého zárobku za obdobie nezákonného väznenia od 27.08.1996 do 15.05.1997, t. j. za dobu 8 mesiacov a 20 dní. Listom zo dňa 05.08.2016 žalovaný žalobcovi oznámil, že odškodnenie mu odmieta priznať, z dôvodu, že nie je daný právny titul pre priznanie odškodnenia, pretože žalobca bol väznený od 27.08.1996 do 15.05.1997, t. j. v období po 01.01.1990. Keďže žalovaný odmietol žalobcovi priznať nárok na odškodnenie, žalobca sa tohto nároku na odškodnenie domáha súdnou cestou, pričom požaduje sumu 719,33 eur ako paušálnu náhradu ušlého zárobku za obdobie nezákonného väznenia od 27.08.1996 do 15.05.1997, t. j. za dobu 8 mesiacov a 20 dní, vypočítanú v súlade s § 23 ods. 1 písm. a) zákona č. 119/1990 Zb., podľa ktorého je náhrada za ušlý zisk za dobu väznenia 83,- eur za mesiac. V prípade žalobcu teda za dobu väznenia predstavuje odškodnenie za stratu ušlého zárobku sumu 719,33 eur (83x8 + 83:30x20). Žalobca požadoval od žalovaného aj zaplatenie úrokov z omeškania vo výške 5,05% ročne od 10.08.2016 do zaplatenia a náhradu trov konania.

13. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii účelom zákona je zrušiť odsudzujúce súdne rozhodnutia za činy, ktoré v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práva a slobody zaručené ústavou a vyjadrené v medzinárodných dokumentoch a medzinárodných právnych normách zákon označoval za trestné, umožniť rýchle preskúmanie prípadov osôb takto protiprávne odsúdených v dôsledku porušovania zákonnosti na úseku trestného konania, odstrániť neprimerané tvrdosti v používaní represie, zabezpečiť neprávom odsúdeným osobám spoločenskú rehabilitáciu a primerané hmotné odškodnenie a umožniť zo zistených nezákonností vyvodit' dôsledky proti osobám, ktoré platné zákony vedome alebo hrubo porušovali.

14. Podľa ustanovenia § 1 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii činy, ktoré smerovali k uplatneniu práv a slobôd občanov zaručených ústavou a vyhlásených vo Všeobecnej deklarácii ľudských práv a v nadväzujúcich medzinárodných paktoch o občianskych a politických právach, boli česko-slovenskými trestnými zákonmi vyhlásené za trestné v rozpore s medzinárodným právom a medzinárodnému právu odporovalo aj ich trestné stíhanie a trestanie.

15. Podľa ustanovenia § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii nárok na odškodnenie zahŕňa najmä:

- a) náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov,
- b) náhradu škody na zdraví, ku ktorej došlo v súvislosti s väzbou alebo výkonom trestu odňatia slobody, pokiaľ táto náhrada nepatrí podľa iných predpisov,
- c) náhradu trov trestného konania vo výške 6,70 eura, výkonu väzby vo výške 20 eur za každý mesiac väzby a výkonu trestu odňatia slobody vo výške 5 eur za každý mesiac výkonu trestu, pokiaľ poškodený nepožiada, aby mu bola namiesto týchto náhrad poskytnutá náhrada skutočne zaplatených trov,
- d) náhradu zaplatených trov obhajoby v pôvodnom trestnom konaní,
- e) náhradu zaplateného peňažného trestu alebo úhrnu vykonaných zrážok z odmeny za prácu pri výkone trestu nápravného opatrenia.

16. Podľa ustanovenia § 23 ods. 3 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii odškodnenie v plnom rozsahu sa poskytuje len vtedy, ak bolo odsudzujúce rozhodnutie úplne zrušené podľa druhého alebo piateho oddielu a také rozhodnutie bolo úplne zrušené podľa tretieho oddielu a poškodený bol oslobodený spod obžaloby. Ak dôjde len k čiastočnej zmene odsudzujúceho súdneho rozhodnutia, poskytne sa odškodnenie len so zreteľom na rozdiel medzi trestami vykonanými na základe pôvodného rozsudku a ustanovenými primeranými trestami alebo novouloženými trestami.

17. Podľa ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii sa ustanovenia tohto zákona použijú obdobne na rehabilitáciu a odškodnenie osôb nezákonne zbavených osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi uvedenými v § 2 a 4 v období od 25.02.1948 od 01.01.1990, aj keď sa nezačalo trestné stíhanie, pokiaľ nedošlo k plnému odškodneniu podľa prv platných predpisov.

18. Podľa ustanovenia § 24 ods. 1 cit. zákona pri uplatňovaní nárokov podľa § 23, 26 a 27 sa postupuje podľa zákona č. 58/1969 Zb. o zodpovednosti za škodu spôsobenú rozhodnutím orgánu štátu alebo jeho nesprávnym úradným postupom.

19. Podľa ustanovenia § 24 ods. 2 cit. zákona nárok treba uplatniť na súde v lehote troch rokov od právoplatnosti oslobodzujúceho rozhodnutia alebo rozhodnutia odsudzujúceho na miernejší trest alebo rozhodnutia, ktorým sa trestné stíhanie zastavilo, inak nárok zaniká. Počas predchádzajúceho prerokovania nároku podľa § 9 zákona č. 58/1969 Zb., najviac však šesť mesiacov, táto lehota pre uplatnenie nároku neplynie.

20. Podľa ustanovenia § 1 ods. 1 zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase, civilnou službou je služba, ktorú je občan podliehajúci služobnej povinnosti povinný podľa tohto zákona vykonať, ak z dôvodov svedomia alebo náboženského vyznania odmieta vykonávať vojenskú základnú (náhradnú) službu alebo vojenské cvičenia.

21. Podľa ustanovenia § 2 ods. 1 písm. a) zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase, vyhlásenie o odopretí výkonu vojenskej základnej (náhradnej) služby alebo vojenských cvičení (ďalej len „vyhlásenie“) z dôvodov uvedených v § 1 ods. 1 môže písomne podať len odvedenec najneskôr do 30 dní od ukončenia odvodového konania.

22. Podľa ustanovenia § 2 ods. 2 zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe v znení platnom a účinnom v rozhodnom čase, na vyhlásenia podané po lehotách sa neprihliada.

23. Súd, na základe vykonaného dokazovania a po zhodnotení jeho výsledkov, dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná.

24. V konaní nebolo sporné, že žalobca bol rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96 uznaný za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v tom čase a za to bol odsúdený na trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov nepodmienečne so zaradením na výkon trestu do I. NVS. Sporné neboli ani skutočnosti, že trest žalobca vykonal od 27.08.1996 do 15.05.1997, čo potvrdzuje aj list z Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo 07.01.2016 ako ani to, že Uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 č.k. 3Nt/13/2015-37 súd podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii vyslovil účasť žalobcu na súdnej rehabilitácii. Sporným však bola otázka, či uvedené skutočnosti odôvodňujú nárok na odškodnenie žalobcu za náhradu za stratu na zárobku podľa § 23 ods. 1 zákona č. 119/1990 Zb. počas doby väznenia.

25. Súd pri posudzovaní nároku žalobcu vychádzal predovšetkým zo zákona č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii. Účelom tohto zákona bolo poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré sú v rozpore s demokratickými princípmi spoločnosti rešpektujúcej občianske politické práv a slobody, a to predovšetkým zabezpečením spoločenskej rehabilitácie a primeraného hmotného zabezpečenia neprávom odsúdeným osobám, pričom toto rozmedzie (rozsah) zákonodarca upravil v citovanom zákone. Keďže zákon č. 119/1990 Zb. o súdnej rehabilitácii je voči iným zákonom upravujúcim odškodňovanie neprávom odsúdených osôb (zákon č. 58/1969 Zb., zákon č. 504/2014 Občiansky zákonník) zákonom špeciálnym, má jeho úprava prednosť pred inými zákonmi. Navyše žalobca si svoj nárok na odškodnenie aj uplatnil titulom tohto zákona, teda svoj nárok odvodzoval práve zo zákona č. 119/1990 Zb. V ustanovení § 23 citovaného zákona sú uvedené jednotlivé nároky, za ktoré patrí takýmto osobám odškodnenie, pričom z § 23 ods. 1 písm. a) vyplýva, že odškodnenie zahŕňa najmä náhradu za stratu na zárobku za každý mesiac za väzbu a výkon trestu odňatia slobody vo výške 83 eur, pokiaľ poškodený nepožiada, aby sa mu namiesto tejto náhrady poskytla náhrada za stratu na zárobku počas väzby a výkonu trestu odňatia slobody podľa všeobecných predpisov.

26. Súd však pri posudzovaní nároku žalobcu musel vziať do úvahy aj ustanovenie § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., v ktorom je ustanovené obdobie, počas ktorého ak prišlo k nezákonnému pozbaveniu osobnej slobody alebo majetku osôb v súvislosti s trestnými činmi spáchanými práve v tomto rozhodnom období, použijú sa na rehabilitáciu a odškodnenie ustanovenia tohto zákona. Zákon o súdnej rehabilitácii teda priamo vo svojich ustanoveniach uvádza tzv. „rozhodné obdobie“, na ktoré sa tento zákon vzťahuje. Základnou podmienkou pre priznanie odškodnenia podľa ustanovenia § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb. je teda skutočnosť, kedy prišlo k pozbaveniu osobnej slobody alebo majetku v súvislosti s trestnými činmi, na ktoré sa vzťahuje odškodnenie.

27. Účelom zákona č. 119/1990 Zb. bolo poskytnúť nápravu za krivdy, ku ktorým došlo v predchádzajúcom režime v období od 25.02.1948 do 01.01.1990 odsudzujúcimi súdnymi rozhodnutiami, ktoré boli v rozpore s princípmi demokratickej spoločnosti, nakoľko v tom období platný právny poriadok neumožňoval odopretie výkonu vojenskej služby z dôvodov svedomia alebo náboženského presvedčenia.

28. Súd pri priznaní odškodnenia žalobcu podľa zákona č. 119/1990 Zb. musel osobitne skúmať, či sú splnené všetky podmienky pre jeho priznanie, najmä vzhľadom na časové hľadisko vydania odsudzujúceho rozhodnutia žalobcu a na rozhodné obdobie, na ktoré sa tento zákon vzťahoval.

29. V prípade žalobcu došlo k pozbaveniu osobnej slobody, t. j. k výkonu trestu odňatia slobody v období od 27.08.1996 do 15.05.1997, čo vyplýva z listu Archívu Zboru väzenskej a justičnej stráže zo dňa 07.01.2016, pričom výkon trestu odňatia slobody bol žalobcovi uložený rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96, ktorým súd žalobcu uznal za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb. účinného v tom čase a za to mu uložil trest odňatia slobody v trvaní dvanásť mesiacov nepodmienečne so zaradením na výkon trestu do I. nápravovýchovej skupiny. Je preto zrejmé, že keďže žalobca bol uznaný za vinného rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96 v spojení s rozsudkom Vyššieho vojenského súdu Trenčín zo dňa

31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96 a v roku 1996 aj vykonal výkon trestu odňatia slobody, nemožno v prípade jeho odškodnenia postupovať podľa zákona č. 119/1990 Zb.

30. Súd v tejto súvislosti uvádza, že v období, kedy došlo k odsúdeniu žalobcu za nenastúpenia služby v ozbrojených silách podľa § 269 ods. 1 Trestného zákona č. 140/1961 Zb., platný právny poriadok Slovenskej republiky platný v danom čase umožňoval odopretie vykonať základnú vojenskú službu. Toto oprávnenie vyplývalo zo zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe, podľa ktorého civilnou službou je služba, ktorú je občan podliehajúci služobnej povinnosti povinný podľa tohto zákona vykonať, ak z dôvodov svedomia alebo náboženského vyznania odmieta vykonávať vojenskú základnú (náhradnú) službu alebo vojenské cvičenia. Následne v § 2 ods. 1 písm. a) tohto zákona bolo uvedené, že vyhlásenie o odopretí vojenskej základnej (náhradnej) služby alebo vojenských cvičení môže z dôvodov uvedených v § 1 ods. 1 písomne podať odvedenec najneskôr do 30 dní od ukončenia odvodového konania.

31. V čase, kedy bol žalobca uznaný za vinného z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách, mal žalobca zákonnú možnosť vykonať civilnú službu, avšak žalobca túto možnosť nevyužil. Uvedená skutočnosť vyplýva priamo z rozhodnutia Okresného súdu Bratislava zo dňa 22.05.1996 sp. zn. 3T/110/96, kde v odôvodnení rozsudku je uvedené, že žalobca na odvodovom konaní neprehlásil, že odmieta nastúpiť na základnú vojenskú službu resp. náhradnú službu z dôvodov náboženského presvedčenia a svedomia ani neprehlásil pred odvodovou komisiou, že žiada o civilnú službu a ani nepostupoval v intenciách § 2 zákona č. 18/1992 Zb., pričom uvedené skutočnosti boli preukázané a potvrdené svedeckými výpoveďami ako aj samotnou výpoveďou obžalovaného (žalobcu). Žalobca tak konal úmyselne s cieľom raz a navždy sa trvalo vyhnúť vojenskej službe. Tieto skutočnosti vyplývajú taktiež z odôvodnenia rozsudku Vyššieho vojenského súdu v Trenčíne zo dňa 31.07.1996 sp. zn. 2To/133/96. Keďže žalobca sa sám rozhodol nevyužiť možnosť nastúpiť na civilnú službu, a to ani v konaní pred súdom, kde bol obžalovaný z trestného činu nenastúpenia služby v ozbrojených silách, nemôže sa následne domáhať priznania odškodnenia spočívajúceho v náhrade za stratu na zárobku počas výkonu trestu odňatia slobody, keď si sám dobrovoľne nevybral možnosť odoprieť vojenskú službu a nastúpiť na civilnú službu, hoci túto možnosť mal.

32. Skutočnosť, že žalobca bol uznesením Okresného súdu Bratislava I zo dňa 11.12.2015 sp. zn. 3Nt/13/2015 per analogiam súdne rehabilitovaný podľa § 33 ods. 2 zákona č. 119/1990 Zb., nezakladá automaticky nárok na odškodnenie podľa tohto zákona. Odškodnenie podľa uvedeného zákona je spojené s odsudzujúcimi rozhodnutiami vydanými v konkrétnom období, avšak žalobcovo odsudzujúce rozhodnutie v tomto rozhodnom období vydané nebolo.

33. Súd sa stotožnil s argumentáciou žalovaného, že pri vyplatení odškodnenia ustanoveného osobitnými predpismi nemožno postupovať podľa akejkoľvek analógie, keďže takýto postup by bol v rozpore so zákonom a zakladal by porušenie rozpočtovej disciplíny.

34. K rozsudku Európskeho súdu pre ľudské práva zo dňa 07.07.2011 vo veci X. P. H., na ktoré žalobca poukazoval a ktorým podporne odôvodňoval svoj nárok na odškodnenie, súd uvádza, že uvedené rozhodnutie nemožno na prípad žalobcu aplikovať, pretože slovenský právny poriadok v čase odsúdenia žalobcu v roku 1996 umožňoval odopretie výkonu vojenskej služby z dôvodov svedomia a náboženského presvedčenia (ako je vyššie uvedené) v zmysle zákona č. 18/1992 Zb. o civilnej službe, avšak žalobca túto zákonnú možnosť nevyužil, preto nemohlo prísť k porušeniu článku 9 Dohovoru o ochrane základných práv a slobôd.

35. Taktiež rozhodnutie Ústavného súdu SR zo dňa 13.03.2014 vo veci Imricha Vajdu nemožno stotožňovať s daným konaním, pretože v prípade Imricha Vajdu išlo o odsúdenie za trestný čin nenastúpenia služby v brannej moci rozsudkom Vojenského obvodového súdu Bratislava zo dňa 22.12.1959 sp. zn. 2T/202/59, teda o odsudzujúce rozhodnutie vydané v rozhodnom období, na ktoré sa odškodnenie podľa zákona č. 119/1990 Zb. vzťahuje.

36. Vzhľadom k uvedeným skutočnostiam súd považoval nárok žalobcu na odškodnenie za nedôvodný a preto žalobu zamietol v celom rozsahu, tak, ako je uvedené v prvom výroku enunuciátu rozsudku.

37. O nároku na náhradu trov konania rozhodol súd v druhom výroku enunuciátu rozsudku tak, že žalovaný nemá nárok na náhradu trov konania.

38. Podľa § 255 ods. 1 Civilného sporového poriadku, súd prizná strane náhradu trov konania podľa pomeru jej úspechu vo veci.

39. Žalovaný mal v konaní plný úspech, preto mu podľa § 255 ods. 1 CSP vznikol nárok na náhradu trov konania. Vzhľadom k tomu, že žalovaný výslovne vyhlásil, že si trovy konania neuplatňuje a zo súdneho spisu žiadne trovy žalovanému ani nevyplývajú, súd mu ich náhradu nepriznal.

Poučenie:

Proti prvému výroku tohto rozsudku, ktorým súd rozhodol o veci samej, je prípustné odvolanie (§ 355 ods. 1 CSP).

Proti druhému výroku tohto rozsudku, ktorým súd rozhodol o nároku na náhradu trov konania, je prípustné odvolanie (§ 357 písm. m/ CSP).

Odvolanie môže podať strana, v ktorej neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 359 CSP), v dvoch vyhotoveniach.

Odvolanie sa podáva v lehote 15 dní od doručenia rozhodnutia na súde, proti ktorého rozhodnutiu smeruje. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 362 ods. 1 CSP).

Odvolanie je podané včas aj vtedy, ak bolo v lehote podané na príslušnom odvolacom súde (§ 362 ods. 2 CSP).

V odvolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania (ktorému súdu je určené, kto ho robí, ktorej veci sa týka, čo sa ním sleduje, podpis a uvedenie spisovej značky prebiehajúceho konania /§ 127 ods. 1 a ods. 2 CSP/) uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne /odvolacie dôvody/ a čoho sa odvolateľ domáha /odvolací návrh/ (§ 363 CSP).

Rozsah, v akom sa rozhodnutie napáda, môže odvolateľ rozšíriť len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 364 CSP).

Odvolanie možno odôvodniť len tým, že

- a) neboli splnené procesné podmienky,
- b) súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces,
- c) rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd,
- d) konanie má inú vadu, ktorá mohla mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci,
- e) súd prvej inštancie nevykonal navrhnuté dôkazy, potrebné na zistenie rozhodujúcich skutočností,
- f) súd prvej inštancie dospel na základe vykonaných dôkazov k nesprávnym skutkovým zisteniam,
- g) zistený skutkový stav neobstojí, pretože sú prípustné ďalšie prostriedky procesnej obrany alebo ďalšie prostriedky procesného útoku, ktoré neboli uplatnené, alebo
- h) rozhodnutie súdu prvej inštancie vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci (§ 365 ods. 1 CSP).

Odvolanie proti rozhodnutiu vo veci samej možno odôvodniť aj tým, že právoplatné uznesenie súdu prvej inštancie, ktoré predchádzalo rozhodnutiu vo veci samej, má vadu uvedenú v odseku 1, ak táto vada mala vplyv na rozhodnutie vo veci samej (§ 365 ods. 2 CSP).

Odvolacie dôvody a dôkazy na ich preukázanie možno meniť a dopĺňať len do uplynutia lehoty na podanie odvolania (§ 365 ods. 3 CSP).

Prostriedky procesného útoku alebo prostriedky procesnej obrany, ktoré neboli uplatnené v konaní pred súdom prvej inštancie, možno v odvolaní použiť len vtedy, ak

- a) sa týkajú procesných podmienok,
- b) sa týkajú vylúčenia sudcu alebo nesprávneho obsadenia súdu,
- c) má byť nimi preukázané, že v konaní došlo k vadám, ktoré mohli mať za následok nesprávne rozhodnutie vo veci alebo

d) ich odvolateľ bez svojej viny nemohol uplatniť v konaní pred súdom prvej inštancie (§ 366 CSP).

Oprávnený môže podať návrh na vykonanie exekúcie podľa Exekučného poriadku, ak
povinný dobrovoľne nesplní, čo mu ukladá vykonateľné rozhodnutie (§
38 ods. 2 zákona č. 233/1995 Z. z. o súdnych exekútoroch a exekučnej činnosti /Exekučný poriadok/ a
o zmene a doplnení ďalších zákonov v znení neskorších predpisov).